

Hoito ja tuki sisäilmaoireilijoille terveydenhuollossa - Jatko haastatteluselvitys

Hanna Renkola, Tuuli Heinikari, Inga Linna, Miia Aro, ja Tuula Vasankari
Filha ry

Lähtökohta ja tausta

Sisäympäristöön liittyvä oireilu on Suomessa yleistä. Filha ry toteutti STM:n rahoittaman Kansallinen sisäilma ja terveys 2018–2028 -ohjelman puitteissa jatko haastattelut vuoden 2020 selvityksen² yhteydessä luvan antaneilta (n=24/85) vastaajilta.

- Teemahaastatteluilla kartoitettiin tarkemmin organisaatioiden käytänteitä, hoito- ja tukitoimia sekä kehittämisideoita
- Teemoina olivat potilaiden hoito- ja palvelupolku, hoito ja tuki, kuntoutus, haasteet ja vahvuudet sekä yhteistyön kehittäminen.

Tuloksia hyödynnetään hoito- ja palvelupolkujen selvitys- ja kehittämistyössä sekä terveydenhuollon ammattilaisten koulutuksen suunnittelussa.

Toteutus

Kohderyhmät:

- Erikoissairaanhoidon keuhkoyllilääkärit, n=2
- Perusterveydenhuollon johto n=5 (4 ylilääkärinä ja 1 terveystalouden palvelupäällikkö)
- Yhteensä n=7

Selvitys:

- Haastattelut pääosin samansisältöiset, paikoin kohderyhmälle räätälöidyt. Testaus otoksella terveydenhuollon ammattilaisia.
- Toteutus Teams-sovelluksella, kesto keskimäärin n. 50 min. Litteroidut haastattelut analysoitiin teemoittelemalla.

Keskeisiä tuloksia

- Määriteltyjä hoito- ja palvelupolkuja oireilijoille ei ole tiedossa. Rakennuksen selvittelyjen suhteen toimivia malleja löytyy.
- Lääketieteellisen hoidon sekä oireilun selvittelyn koetaan sujuvan hyvin, tosin aina ei ole tiedossa mihin potilaan voisi ohjata.
- **Ongelmakohtana** korostui tilanne, jossa kliinisissä tutkimuksissa ei todeta poikkeavaa, mutta **hankala oireilu jatkuu** jopa rakennuksen korjaustoimenpiteiden jälkeen.
- Hoito- ja tukikeinoja vaikeasti oireileville on **hajanaisesti tiedossa**. Yleisesti koettiin keinottomuutta auttaa ja helpottaa vaikeasti oireilevan tilannetta. Nämä tilanteet nähtiin kuitenkin **harvinaisina**.
- Tarve selkeiden, määriteltyjen toimintatapojen luomiselle korostui.
- **Kuntoutusta koettiin olevan heikosti tarjolla**. Haasteena esitettiin, ettei mm. Kelan tukemaan kuntoutukseen pääse **ilman sairausdiagnoosia**.
- **Moniammatillisen kuntoutuksen kehittämistä** kaivattiin, ja lisäksi toivottiin **lisäresursseja perusterveydenhuoltoon**.
- **Kokonaisvaltaisempi lähestymistapa koettiin tärkeäksi** (hoidon ja kuntoutuksen jatkuvuus ja tutkimuskierteestä eroon pääsy).

Jatkosuositukset:

1. Valtakunnallinen kannanotto hoidon ja tuen keinoista sisäympäristöstä eri asteisesti oireileville.
2. Valtakunnallinen terveydenhuollon ammattilaisten verkosto käytänteiden ja toimintamallien jakamiseksi.
3. Kuntoutusmallien kehittäminen, selkeyttäminen ja vaikuttavuuden osoittaminen.
4. Kolmannen sektorin palveluiden hyödyntäminen ennaltaehkäisyssä, tiedottamisessa ja terveydenhuollon palveluiden lisänä.
5. Tiedon läpinäkyvyyden lisääminen ja jakaminen sekä terveydenhuollon ammattilaisille että väestölle.

Lähteet (täydellinen lähdeluettelo seminaarijulkaisun artikkelissa):

1. Lampi J ja Pekkanen J. Terve ihminen terveissä tiloissa: Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma 2018-2028. Raportti 2018_008. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Osoitteessa: www.thl.fi/sisailmaohjelma
2. Filha ry 2020. Selvitys sisäympäristössä oireilevien hoito- ja palvelupolkujen nykytilasta perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidon keuhkoklinikoissa. Viitattu 10.1.2022. https://www.filha.fi/wp-content/uploads/2021/01/FINAL_Hoitopolkuseelvitys_Raportti_nettiin.pdf

